

Čína po epidémii – boj o hegemoniu sa zintenzívňuje

Jakub Majewski

15. júna 2020 ✚ *Politika*

V roku 1972 prezident Spojených štátov Richard Nixon odišiel do Číny, aby obnovil diplomatické a obchodné vzťahy. Navštívil ľudnatú, ale chudobnú a zdevastovanú krajinu. Aký obrovský skok urobila za pol storočie! Dnes je Čína ekonomicky taká silná, že súčasný americký prezident sa usiluje obmedziť obchod s ňou, aby zachránil americký priemysel a americkú prevahu vo svete. Nie je však na to už neskoro?

V roku 1972 sa Stredná ríša začala horko-ťažko zviechať po najťažších dvesto rokoch svojej histórie. Sto rokov vojen s Európou, strata územia, vzbury obyvateľstva, fatálne zlyhanie štátu v záverečnej fáze ríše. Revolúcia, výbuchy občianskej vojny a vojna s krutým japonským agresorom. A nakoniec triumf komunizmu v jeho najzločinnejšom vydaní pod vládou Mao Ce-tunga. Jeho kultúrna revolúcia krvavo vytrhla Čínu od dvoch a pol tisíc rokov politického a filozofického myslenia, ktoré sa datuje od Konfucia, a ponorilo krajinu do chaosu a politický aparát do doktrínarstva.

Čínska cesta k moci

Po Mao Ce-tungovej smrti sa spočiatku zdalo, že Čína bude pokračovať po jeho ceste k extrémnej chudobe a izolácii severokórejského štýlu. Strana však zvrhla nástupcov Maa a zverila pragmatickú moc Deng Xiaopingovi. Deng bol autorom novej čínskej politiky a otvoril Čínu zahraničným investorom. Vďaka ohromnej pracovnej sile sa Stredná ríša čoskoro stala fabrikou sveta.

Čína sa pripravuje na konfrontáciu so Západom vo všetkých oblastiach – prudký rozvoj čínskeho obchodu za posledné desaťročia zatienil povedomie západného sveta o existencii dvojmiliónovej a čoraz lepšie vyzbrojenej ľudovej oslobodzovacej armády v Číne (ktorá už dávno nič neoslobodzovala...).

Pokračovanie tohto príbehu poznáme. Fabrika sveta nechcela naveky pracovať iba pre ostatných, ale pre seba. Na dosiahnutie tohto cieľa sa Čína v praxi (hoci nie teoreticky) odchyľila od komunistickej doktríny. Pri zachovaní plnej politickej moci sa stranícki súdruhovia stali kapitalistickými podnikateľmi. Dnes tieto rodinné podniky prešli od lacných výrobkov a napodobňovania k vyspelým technológiám. Huawei, Xiaomi, Tencent, Alibaba sú niektoré čínske spoločnosti, ktoré majú čoraz väčší vplyv na našu realitu.

Obnovená ekonomika Číny začala taktiež transformovať armádu – kedysi početnú, ale slabo vyzbrojenú, bez silnej flotily i bez vlastných technológií. Dnes je Čína vývozcom moderných zbraní. Jej flotila, hoci je ešte v plienkach, už teraz je dosť silná na to, aby agresívne prevzala kontrolu nad Juhočínskym morom.

zdroj: Wallpaperflare

Cesta ku konfrontácii

Ako Čína rástla, Spojené štáty slabli. Jednou z hlavných príčin tejto stagnácie bol paradoxne už spomínaný Nixonov diplomatický úspech. Nadviazanie vzťahov so Spojenými štátmi neskôr umožnilo Dengovi vybudovať čínske fabriky za americké peniaze. Sťahovanie čoraz väčšej časti výroby do Číny znamenalo postupné zatváranie prevádzok lokálneho priemyslu v USA.

Medzitým sa Spojené štáty, ktoré si zvolili cestu akéhosi liberálneho socializmu, začali dramaticky zadlžovať. Po roku 2000 nárast štátneho dlhu začal prudko stúpať takmer kolmo nahor. Ďalší paradox: veriteľom značnej časti tohto dlhu vo forme dlhopisov je práve Čína. Ešte donedávna bol tento fakt faktorom zmierňujúcim konflikty medzi veľmocami. Spojené štáty vedeli, že Čína by mohla prestať kupovať dlh, a Čína zasa, že akýkoľvek konflikt, ktorý by spôsobil stratu hodnoty dolára, by zničil hodnotu dlžoby.

Tieto kalkulácie prestali po zvolení Donalda Trumpa za prezidenta. Bol to práve príslub ostrého kurzu voči Číne, ktorý spečatil jeho víťazstvo a vyvolal obchodnú vojnu. Stále ostrejšie trendy v Amerike sú dôsledkom uvedomenia si vlastných slabostí, ba dokonca zúfalstva: predtuchy, že toto je posledné zvonenie. Tri roky predtým sa v Číne ujal moci Xi Jinping, najautoritatívnejší a najagresívnejší vládca od čias Maa. Ak donedávna Čína konala diskrétne, za Xia už otvorene hodila rukavicu Spojeným štátom, pretože chcela byť uznaná ako prinajmenšom rovnocenná superveľmoc. Agresivita politiky Xi spočíva nielen v asertívnej zahraničnej diplomacii, ale aj v čoraz striktnejšej kontrole čínskej spoločnosti a hospodárstva. Každá spoločnosť, každý Číňan musí byť plne oddaný národnej veci.

Aby Xi porazil Ameriku, sformuloval masívny infraštruktúrny projekt, ktorého cieľom je presmerovať euroázijský obchod tak, aby Američania stratili kontrolu nad námornými trasami. Tento projekt si vyžaduje veľké investície a priazeň miestnych vlád, z ktorých mnohé sú pod silným vplyvom Spojených štátov. Američania mohli teda pokračovať v boji proti čínskym plánom bez vojenskej konfrontácie. Za normálnych okolností by tento zvláštny, nekrvavý zápas o všetko trval desaťročia. A tu náhle, akoby na zlosť, sa okolnosti úplne zmenili.

zdroj: wikimedia commons

Velké neznáme

Koronavírusová epidémia najprv zasiahla Čínu, ktorá nakoniec musela zablokovať celú provinciu Hubei. Paradoxne to tým mohlo aj všetko skončiť, nebyť slabosti čínskej partokracie. Miestni úradníci sa v prvej chvíli rozhodli, že epidémiu budú radšej ututľávať, než proti nej bojovať. Ich neschopnosť spôsobila, že skôr ako sa stihlo zablokovať Hubei, vírus unikol a rozšíril sa po celom svete.

Nie je tu priestor na uvažovanie o rozsahu vírusovej hrozby. Nech sa odborníci sporia, či je to chrípka, čierna smrť alebo niečo medzi tým – faktom zostáva panická reakcia západných krajín, ktorá viedla k zavedeniu drastickej kontroly nad obyvateľstvom a zruinovala tak celé odvetvia hospodárstva. V čase písania týchto riadkov bolo v Spojených štátoch v priebehu týždňa zaregistrovaných takmer sedem miliónov nových nezamestnaných. Doterajší rekord bol desaťkrát nižší. Toto je začiatok. Kým bude tento text zverejnený, drvivá štatistika sa výrazne zvýši. V Európe je situácia omnoho horšia. Niektorí analytici sa už dnes otvorene pýtajú, či Európska únia prežije politické a hospodárske dôsledky pandémie.

Je ťažké nájsť priaznivejšiu situáciu pre Čínu, ktorá doma rýchlo a bezohľadne zvládla situáciu, a teraz sa prezentuje ako tá, ktorí nás zachraňuje. Najskôr spustila propagačnú ofenzívu pomoci. Po nej nasledovali peniaze na úvery a výkup spoločností kótovaných na európskych a amerických trhoch, ktoré drasticky stratili svoju hodnotu. Zavedením hospodárskej kontroly môže Čína politicky dominovať na medzinárodnej scéne.

Toto však nie je koniec hry. Po prvé, je možné, že preceňujeme dlhodobé následky súčasného kolapsu. Po druhé, tento šok môže poslúžiť ako impulz.

Pozastavenie dodávok z Číny odhalilo silnú závislosť nášho hospodárstva od tejto krajiny a už teraz počuť silné hlasy, že ju treba obmedziť. K tomu všetkému agresívna čínska politika vyvoláva hnev, pretože pandémia vzišla práve z Číny. Napriek intenzívnej propagande z dlhodobého hľadiska môže súčasná kríza dokonca výrazne oslabiť mäkkú moc Číny a v niektorých krajinách zastaviť ďalšie prehlbovanie závislosti od čínskeho hospodárstva.

V súčasnosti je isté iba jedno: rivalita dvoch mocností neprestane. Nemôžeme si dovoliť, aby sme čo i len na chvíľu stratili zo zreteľa aktuálne udalosti. **Predovšetkým sa však musíme znova obrátiť k Bohu**. Medzi sebou súperia dve bezbožné veľmoci – jedna čisto pohanská, druhá kedysi protestantská, dnes takmer vyprázdnená od všetkých hodnôt. Obe sú nepriateľské voči Cirkvi, a preto – aj napriek milým úsmevom a gestám – sú nepriateľské aj voči samotnej podstate našej štátnosti. Je nám však daná šanca, že iskra, ktorá pripraví svet, by mohla vyjsť od nás. Prečo by touto iskrou nemal byť, povedzme, mladý čínsky

študent, ktorý v budúcnosti ako nový Konštantín vsadí na Boha, ktorého stretol v našej krajine? Možno to bude mladý Američan, ktorému dáme impulz a inšpiráciu, aby jedného dňa zmenil osud hasnúcej slávy svojej krajiny v Božom mene. Je však naša čoraz väčšmi vyblednutá viera dostatočná na to, aby im ukázala cestu?

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/cina-po-epidemii-boj-o-hegemoniu-sa-zintenzivnuje/>